

Äkta spelmannsglädje när sörmlänningar konfererade

GNESTA: Äkta spelmannsglädje demonstrerades vid Södermanlands spelmannsförbunds årsmöte på lördagen på Stora Hotellet i Gnesta, där omkring 100 spelmän samlats. Det svängde och sjöng om stråkarna, när veteraner och ungdomar under en särskild "uppspelningstimma" exekverade taktfasta brudmarscher, svepande

valser och klatschiga polskor. Man tyckte sig se brudföljet dra fram genom gröna hagar och hur hundratals fötter satte golvet i gungning i en sörmländsk loge, där det doftade av björklöv och sommar...

Vid förhandlingarna diskuterades bl a inspelningsarbetet, som skall intensifieras genom

inspelningsarbetet mellan styrelsen och kontaktmän på de större orterna. Bland de inbjudna gästerna märktes företrädare för grannförbunden — Östergötlands spelmannsförbund, Örebro läns folkmusikförbund, Stockholms spelmannsgille samt Sörmländska Ungdomsringen.

Spelmannsförbundet har ett framgångsrikt år bakom sig, medlemsantalet har ökat från 297 till 314. Man har på olika sätt försökt att bredda verksamheten — bl a har i samarbete med Sörmländska Ungdomsringen en kurs för spelmän och dansare hållits på Sundbyholm. Särskilt glädjande är att ungdomen alltmer engagerar sig i arbetet. En betydande del av den folkmusikaliska verksamheten i landskapet bedrivs i de olika spelmannslagen. En särskilt intensiv ungdomsverksamhet finns i Södertälje spelmannslag, med sina 57 medlemmar landskapets största samt i Rekarne folkdansgilles spelmannslag, där man har en fin sammansättning med fiol, flöjt och klarinett.

Det var ett verkligt stort inslag av stråkar då Södermanlands spelmän träffades för att hålla stämman i Gnesta på lördagen.

DJUPA RÖTTER I SVENSKT FOLKLIV

Den här sortens musik har djupa rötter i svenskt folkliv och det är en kulturgärning, som våra folkmusiker utför inte minst när det gäller att samla in material och göra inspelningar. Den överlägsna attityd som en del kulturkretsar visar gentemot spelmannskåren och svensk folkmusik är i högsta grad malplacerad.

De ursprungliga låtarna torde vara de sk vallåtarna eller hornlåtarna — på lur, kohorn, ox- och bockhorn — som vanligen gick i moll och som genljöd av ödsligheten i fäbodslivet, av skogarnas och bergens återskall, av sällsam vildmarksstämning. Så småningom kom sällskapslåtar på fiol, nyckelharpa, klarinett etc med livligare rytmer och en rikare melodisk utformning t ex gånglåtar, brudlåtar samt danslåtar som ofta bär namn efter socknar eller enskilda spelmän — Sorundalåten, Lusti-Johans vals...

BREDDNING AV BASEN

— Vi försöker på alla tänkbara vägar bredda basen för vår verksamhet — ett led däri är samarbetet med Sörmländska Ungdomsringen, säger Spelmannsförbundets ordförande Arne Blomberg, Söder-

tälje, till SN. Vi bearbetar nya människor och söker kontakt med institutioner, där vår verksamhet hittills betraktas med misstro. Det behövs information för att rätta till de snedvridna uppfattningarna om vårt arbete. Jag tror nog också att vi måste avromantisera folkmusiken, "klä av den lite grann".

— I vårt arkiv har vi ett stort material sörmländsk folkmusik — 4 000—5 000 upptecknade melodier — insamlingsarbetet och inspelningsarbetet är utomordentligt värdefullt och det skall vi fortsätta med i mån av tid och krafter.

— Den 21 april skall vi ha en spelmansträff i Stallarholmen, där programmet bygger på ett helt lokalt program och på egna uppteckningar. Beklagligt nog är de lokala folkmusiktraditionerna annars praktiskt taget utdöda, konstaterar Arne Blomberg.

"50 SÖRMLÄNSKA LÅTAR"

Vid uppspelningen i samband med årsmötet spelades under Arne Blombergs ledning verk ur "50 sörmländska låtar" bl a en marsch efter Ivar Hultström, Flodafors, f 1842, en travestering på uvertyren till Webers Friskyttan, en steklåt efter Robert Nordström, Lerbo, 1868—1958, och en vals av Axel Axelsson, Östtorp, 1869—1952, som trallade

fram sina låtar, 85-åriga veteranen Ivar Boström spelade en vals och en polka från Floda ur sin faders, Albert Boströms repertoar. Han kallades "Valsernas konung".

Södertälje ungdomsgrupp lät höra sig i bl a Brudmarsch från Delsbo — fioler och en gitarr och Rekarne folkdansgilles spelmannslag framförde låtar på fiol, flöjt och klarinett.

Under förhandlingarna diskuterades bl a kursverksamheten. En ny kurs för spelmän och dansare skall arrangeras på Sundbyholm i oktober och vidare planeras kurser, där musikhistoria, instrumenthistoria och gehörspel skall ingå.

KONTAKTMÄN FÖR INSPELNINGSBETET

Styrelsen skall få hjälp av kontaktmän på de större orterna med inspelningsarbetet. Arne Blomberg framhöll att man skall försöka täcka in vad 10- och 20-talets upptecknare missade. Det finns alljämt ett rikt och roligt material att hämta, det gäller bara att träffa de rätta personerna. Det kan löna sig att söka dem på ålderdomshemmen, där kan man annars få tips om var lämpliga intervjuobjekt finns.

— Det går inte att göra upp några intervjuprogram, man får improvisera och söka få med så mycket material som möjligt, underströk Henry Sjöberg.

En talare undrade vilken inställning styrelsen hade till dragspelet och dragspelsmusik. Arne Blomberg poängterade, att man måste vara objektiv vid insamlingsarbetet. Vi kan tycka mer eller mindre om vissa instrument. Vi måste dock acceptera dragspelet, som var det stora folkmusikinstrumentet vid tiden kring sekelskiftet. Det finns också plats för dragspelet inom

folkmusiken, det finns plats också för "Vappersta-Lasse" och hans magdeburgare. "Vappersta" är för numera "tvångsenrollerad" hos oss, tillade Arne Blomberg.

BARN- OCH UNGDOMSTING

En rad stämmor planeras i sommar — Bo Björkman redogjorde för det stora barn- och ungdomstinget i Eskilstuna den 17—21 juni, då man räknar med att omkring 2 000 ungdomar skall delta tillsammans med spelmän från länet.

Styrelsen: ordförande Arne Blomberg, Södertälje, samt Gustaf Wetter, Katrineholm, Henry Sjöberg, Rönninge, Allan Ljungdahl, Södertälje, Bo Classon, Södertälje, Thure Enberg, Södertälje, med Helmer Johansson, Västerljung, Christina Frohm, Gnesta, och Bror Andersson, Malmköping, som ersättare. Revisorer, Fritjof Nyberg och Hugo Lindström. Låtkommitté: Arne Blomberg, Gustaf Wetter, Nils Lindvall och Arvid Karlsson. Kontaktmän i inspelningsarbetet: Katrineholm: Ture Wedberg. Eskilstuna: Bo Björkman. Södertälje: Thure Enberg. Nyköping: Gustav Nordin. Gnesta: Christina Frohm. Lilla Malma: Bror Andersson. Trosa: Helmer Johansson. Kolmåden: Nils Pettersson. Valberedning: Stig Söderström, Gnesta, sammankallande, Erik Lindell, Katrineholm, Arvid Karlsson, Nyköping.

SOUVENIR FRÅN DAGABYGDEN

Vad är mera att säga? Jo, att unga riksspelmannen Christina Frohm som gäva till ordföranden Arne Blomberg överlämnade en souvenir från Dagabygden, en mjölvacke, utförd av smeden och handaslöjdaren Rudolf Eriksson, Björnlunda. Ordföranden i Sörmländska Ungdomsringen, Sune Aberg, tackade för gott samarbete med spelmannförbundet.

Georg Hansson i Stockholms spelmannsgille tackade för inbjudan och inviterade de sörmländska spelmännen till stämman på Skansen den 28 augusti.

För de medlemmar och sympatisörer som inte deltog i årsmötetsförhandlingarna hade arrangörerna ordnat med underhållning av hembygdsvärdaren Sive Karlsson i Gäsinge-Dillnäs. Han berättade om gästgiveriet i Dagabygden och hur Gnesta blomstrade upp i samband med järnvägens tillkomst i början av 1860-talet.

Han skildrade gångna tiders stora marknader i Gnesta, skinnmarknader, kreatursmarknader. Han delade historier från Skymmerdal i Inäs och ledde en frågesportiv med "gammalt och nytt". Sive ju också skicklig att deklamera jag undrar om han inte har några Frödingsdikter!

FOLKE GERDT